

Nejlepší podíl

(bohoslužby v Javorníku v neděli 18. 4. 2021)

Čtení: Dt 10, 8-11

Text: Lk 10,38-42

Bratři a sestry, milí přátelé,

Marie a Marta. Známy příběh. Kdo z nás by ty dvě setry neznal? A přece, myslím, že ani Ježíšovi učedníci nerozuměli tomu, co se tu děje... Rozumíme my?

Ale pojďme od začátku. Ježíš a jeho učedníci jsou na cestě. To není nic divného. Ježíš a jeho učedníci byli často na cestách. Často chodili od vesnice k vesnici a Ježíš mluvil o Božím království. Přinášel lidem dobrou zprávu o tom, že Bůh jim chce vládnout. Že už to nemusí být jejich starosti, jejich těžkosti, jejich trápení, kdo jim vládne. Že se přibližuje, přichází Boží vláda, Boží kralování, Boží království. A právě na jedné takové cestě Ježíš vejde do nějaké vesnice. Není tu ani její jméno.

Jedno jméno tu však je. Jméno ženy, která Ježíše zve do svého domu, Marta. Jestli v té době už byli přátelé nebo se viděli poprvé z textu není jasné. Co ale na první pohled jasné je, co všichni musí vidět, Marta se chová jako správná Židovka. Jako žena, která patří k vyvolenému, Božímu lidu. Přijímat hosty, pečovat o ně, to mělo a má být v Božím lidu samozřejmostí. A přijímat takové hosty, kteří vám to nemohou vrátit, obzvlášť. Nebo snad Ježíš, tento potulný kazatel Božího království, někdy někoho na hostinu pozvat může?

A tak, myslím, nejenom Ježíš ale i jeho učedníci vděčně přijímají Martino pohostinství. Jsou unavení, hladoví, žízniví... Kdo by si rád neodpočinul? Kdo by rád nepřijal službu lásky od druhého člověka? Službu, kterou mu druhý nabízí dobrovolně a rád. Všimněte si, Ježíš Martě neříká: Dnes musím zůstat v tvém domě. To říká někomu jinému a úplně jindy. Tady je Marta ta aktivní. Ona zve Ježíše do svého domu. A Ježíš Martinu službu přijímá. Přijímá ji rád a vděčně.

A pak je tady Marie, sestra Marty. A ano i ona by měla pečovat o hosty. Jenže ona touží po něčem úplně jiném. A také to udělá. Ona si sedne k Ježíšovým nohám. Krásný obraz. Ježíš a Marie. Ale to místo není prázdné. Místo u mistrových nohou je vyhrazeno pro jeho učedníky. Marie si tedy sedá mezi Ježíšovy učedníky! A to je skandál! My to možná už tak moc nevnímáme. Ale žádný židovský učitel, žádný mistr, žádný rabín nikdy Boží zákon v přítomnosti ženy nevykládal. I v synagoze je (myslím dodnes) vyhrazeno místo pro ženy někde na balkoně, za závěsem, prostě odděleně. Ne v prostoru mezi muži, pro muže. Tady totiž nejde o to, kdo pracuje a kdo se fláká. Tady jde o to, kde je čí místo. Ano, to, co Marie udělala, je skandál. Stejný skandál, jako když nastrojený ředitel celníků leze po stromech jako malý kluk, aby uviděl Ježíše. Nebo jako když někdo o půlnoci buší jinému na vrata, dokud nedostane, co potřeboval.

Místo u Pánových nohou je vyhrazené jeho učedníkům. To není místo pro někoho, kdo si chce nezávazně pokecat. To není o tom, že jeden návštěvu obsluhuje, a druhý s ní udržuje konverzaci. To je výraz touhy být Ježíšovým učedníkem. A tím právě Marie chce být a v tuto chvíli se jí také stává. Naslouchá jeho slovům. Učí se. A Ježíš to přijímá. Ježíš jí přijímá. Ježíš každého přijímá.

To jenom my máme spoustu předsudků a námitek, kdo může být Ježíšovým učedníkem a kdo ne. Ten je ještě moc malý, ještě by to nepochopil. Ten zas moc starý, už nemůže chodit, jak by přišel? Ten moc smrdí a kdo ví, jestli by něco neukradl. A ten zas je z moc nóbl rodiny, tomu bysme nebyli dost dobří. Tak je raději ani nepozveme... Ježíš ale neškatulkuje. Zve každého. Ano, ukřižovaný a zmrtvýchvstalý Kristus zve každého, aby se stal jeho učedníkem. A my, my to máme druhým vyřídit.

Marie tedy naslouchá Ježíšovým slovům. Učí se. A Ježíš to přijímá. Ježíš jí přijímá. Do této situace ale vstupuje našťvaná Marta. Marta, která je tak přetížená, která je tak pohlcovaná tou mnohou službou!

Tou mnohou diakonií. Ano, právě toto slovo je tu použito! Diakonie. Jak my té Martě rozumíme! Jak často jsme na tom vlastně stejně... Povinností i příležitostí ke službě je tolik a času tak málo. Povláváme od jednoho úkolu k druhému a na obzoru není nikdo, kdo by nám mohl pomoci. Ježíš se někam vytratil, zbyla jenom horečná aktivita, snaha uspět, získat, prosadit se, obstát.

Ježíši tobě je jedno..., dožaduje se Marta. Nezáleží ti na tom...? Je to stejně naléhavé volání, jako když učedníci na vratké bárce uprostřed rozbouraného nočního moře volají na Ježíše: tobě je jedno, že zahyneme? Tobě je jedno, co se tu děje? Tak jí přece řekni, kde je její místo! Tak jí řekni, ať mi jde pomáhat! Má ti přece prokazovat stejnou úctu jako já! A ne tě tak nehorázně zanedbávat! Nedělá, co má. Nestará se o tebe! Tak Ježíši, zasáhni konečně!

Jenže Ježíš není ten, komu unikají souvislosti. Ani se mu situace nevymkla z rukou. Ježíš vidí dál. Vidí k tomu, co má trvalou hodnotu a platnost. Slova, která Marta uslyší, se jí nebudou líbit. Ono pozvat Ježíše do svého domu je dost riskantní. Když k sobě pozvete Ježíše, riskujete, že vás jeho Slovo bude soudit. Rozsuzovat, ne odsuzovat. Jeho soud je k našemu dobru. Jeho rozsuzování, ukazuje trvale platné hodnoty. Ukazuje, co má trvání a co obstojí. Marto, Marto, tolik se staráš a znepokojuješ, zneklidňuješ. Jenže starosti člověka pomalu a nenápadně dovedou někam, kam rozhodně nechtěl. Vzpomínáš na podobenství o rozséváči? Starosti jsou jako trní. Jako trní, které ničí Slovo zaseté do srdce. To doopravdy důležité je jenom jedno.

Marie si vybrala ten nejlepší podíl. Podíl, jaký měli levici na zaslíbené zemi: „*Sám Hospodin je jeho dědictvím*“ (Dt 10,9). Vybrala si podíl z jakého se raduje žalmista: „*Hospodin je podíl mě určený...*“ (Ž 16,5a) Právě tento podíl, tento díl, tento los si vybrala Marie. Vybrala si trvalé vlastnictví. Bohatství před Bohem. To jediné je zapotřebí. A čím si Marie tento podíl vybrala? Svým nasloucháním, svým učednictvím, svým sezením u noh Ježíšových.

Nakonec tady nejde o to, kdo je Marta a kdo Marie. Nebo kdo je jako Marta a kdo je spíš podobný Marii. Jde o to, kdo je Ježíš. Kdo je pro mě Ježíš? Vzácný host, o kterého je potřeba se náležitě postarat a patřičně ho uctít? Nebo Pán, kterému naslouchám a kterého se denně ptám, jaký pro mě má úkol? Modlívám se, aby mě Bůh provázel svým požehnáním po mých cestách, nebo aby mě vodil po jeho cestách? Marta chtěla pro Ježíše něco udělat. A my jsme také leckdy schopni hledat, co bychom měli pro Ježíše udělat: postarat se o něho, bránit ho, hájit církev, její nároky, žít tak, abychom Pánu Bohu nedělali ostudu.

Jenže ono to má jít obráceně. Když nejdřív sedíme u Ježíšových nohou a nasloucháme mu, pak můžeme i něco dělat. Ano, nejdřív máme sedět u nohou Ježíšových, být jeho učedníky. Učit se od něho, poslouchat jeho Slovo. To Slovo, které je vždycky nové a čerstvé, které (kupodivu) mluví do nových situací, událostí, střetů, problémů. Slovo, které je občerstvující, které staví na nohy, uvádí do pohybu, vede k rozhodování. A také vede do společenství. Především do společenství s ním, s Kristem. A potom i s bližními, kteří v Krista uvěřili. A teprve až potom může církev sloužit i světu a obsluhovat potřebné, aniž by ji pohltily starosti. Sloužit světu ne z vlastních sil, ale ze sil toho, který nás svým Slovem zavolal a povolal a posílá nás posilněné od svého stolu. Ze sil toho, který přemohl hřích, smrt i každé zlo. Ze sil toho, který po svém vzkříšení posílá všechny své učedníky, tedy i nás, nést tu dobrou zprávu dál – slovy i životem.

Modlitba po kázání: Ježíši, náš Pane, vyznáváme ti, že tak často se domáháme svých práv jako Marta. Obviňujeme druhé, že ti špatně slouží, a přitom sami jsme sobectí, zahlcení svými povinnostmi a starostmi. Smiluj se nad námi a odpusť nám. Děkujeme, že nám dáváš novou šanci. Že nás znovu zveš být tvými učedníky a sytit se tvým slovem. Že nás znovu zahrnuješ svou láskou a odpuštěním.

Amen.